

eten steeds meer veld wint en ook is het mogelijk, dat het arsenicum met een of andere organische stof van den appel een verbinding vormt, die veel vergiftiger is, dan het anorganische zout. Daar de kans op vergiftiging, hoe klein ook, vermeden moet worden, moet de zaak dus ohverwijld en grondig onderzocht worden (*Med. Off.*, Vol. 35, No. 16).

MAATSCHAPPELIJK WERK DER ZIEKENHUIZEN. — In verschillende steden van Duitschland is het maatschappelijk werk der ziekenhuizen een onderafdeeling van de gemeentelijke gezondheidsvoorzorg. Het personeel, dat belast is met het maatschappelijk werk, kan men in 4 typen onderscheiden. Ten eerste diegenen, die uit liefhebberij dit werk doen en door jarenlang practisch te werken de noodzakelijke hygiënische en sociale kennis verkregen hebben. De tweede groep zijn de „Stationsschwestern”; die zich door de practijk het sociale werk moeten eigen maken. De derde groep wordt gevormd door de ziekenhuisvoorzorgzusters, die onderwijs hebben gehad in jeugdvoorzorg. Het best voor hun taak bestemd zijn de zusters, die hygiënisch en maatschappelijk onderricht genoten hebben. Het hoofddoel van het maatschappelijk werk is de bemiddeling tusschen patiënt en de hulp verleende inrichtingen. Een grondige kennis van de bestaande voorzorgwetgeving en een nauwe samenwerking met alle andere organen der openbare en particuliere gezondheidsvoorzorg is noodzakelijk. Het maatschappelijk werk voor den patiënt moet bestaan in: 1°. raadgeven in hygiënisch en maatschappelijk opzicht. Vooral moet men den zieke zaakkundig raden bij het laten gelden van zijn aanspraken tegenover ziekenkassen. 2°. Bemiddeling bij het regelen van behandelingskosten, bij opneming in sanatorium of andere inrichtingen, bij het aanvragen bij tuberculose-voorzorgbureaux enz.. 3°. Regelen van de voorzorg gedurende den eersten tijd na ontslag: huisvesting, ondersteuning door geld of goederen, hulp in de huishouding, verpleging in huis. Het maatschappelijk werk voor het gezin bestaat in raadgeven in hygiënische en maatschappelijke zaken, bemiddeling van voorzorg voor kinderen zonder toezicht of andere zonder hulp achtergebleven huisgenooten, verschaffen van het meest noodzakelijke voor het levensonderhoud. De zuster van maatschappelijk werk moet, in bescheiden mate, over geldmiddelen kunnen beschikken, zoodat zij onmiddellijk hulp kan verleen. Alleen in Breslau en in de Berlijnsche universiteitsklinieken bestaat hiervoor een fonds. In verschillende plaatsen zorgt de zuster ook voor bezigheid en ontspanning van den patiënt, voor onderwijs van kinderen, die een langdurige behandeling moeten ondergaan (H. LANDSBERG, *Zeitschr. f. Krankenhauswesen*, Jahrg. 12, Heft 4).

E. SLUITER.

INGEZONDEN.

HET ONTRATTEN DOOR BLAUWZUURGAS VOLGENS DE TONMETHODE.

Met TERBURGH's bedenkingen, in het nummer van 13 Maart, had ik mij eindelijk kunnen bezighouden en ik had hoop, dat mijn antwoord 8 Mei in dit *Tijdschrift* zou staan; maar nu komt de redactie, zegt deelnemend maar beslist, dat mijn veel te lang stuk niet opgenomen kan worden, en biedt één bladzijde ruimte voor antwoord aan. Ik kan onmogelijk hierop ingaan; wie de details kent van het onderwerp, weet, dat TERBURGH's bedenkingen, bijna een bladzijde groot, niet in één bladzijde zijn te weerleggen; en een niet geheel onbelangrijk onderwerp uit de toegepaste hygiëne verknoeien, ter wille van één bladzijde *Tijdschrift*-ruimte, daar pas ik voor.

Laat ik toch even mogen zeggen, dat ik niet vervuld ben met de traditioneele onlustgevoelens van afgewezenen. Ik begrijp: de redactie kan niet anders, dan naar eigen beste weten handelen; en dat is, met alle minder juiste beslissingen in den koop, toch maar het beste. Ook heb ik geen overwaardige voorstelling van de belangrijkheid van het onderwerp. Maar toch vind ik het een beetje jammer, dat ik mijn antwoord in het *Tijdschrift* niet gepubliceerd krijg; want, — men vergeve mij die schrijversijdelheid, — ik meen, dat ik TERBURGH afdoende had weerlegd. Er zit nu niets anders op, dan dat ik TERBURGH onderhands mijn geweigerd antwoord laat lezen; wie verder er in belangstelt, kan het dan wel bij mij ter lezing vragen.

's-Gravenhage, 3 Mei 1926.

G. W. BOLAND.